

Ο απόηχος των επαφών Ολγκίν και οι τάσεις εντός της τουκροκυπριακής κοινότητας

Δρ. Νικόλαος Στέλγιας

Κείμενο Ανάλυσης

Μάιος 2024

Αρ.18

Copyright © 2024 | All Rights Reserved

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Διεύθυνση: Ανδρέα Ζάκου, Γρ.301, 2404 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος.

Τηλέφωνο: +357 22 664470 ■ Email: info@ispd.org.cy ■ www.ispd.org.cy

Το Ινστιτούτο προάγει τον ελεύθερο και ανοιχτό δημόσιο διάλογο που εδράζεται στον ορθολογισμό και στην επιστημονική τεκμηρίωση. Οι απόψεις που εκφράζονται σε δημοσιεύσεις του Ινστιτούτου εκφράζουν αποκλειστικά τον/την συγγραφέα ή τους συγγραφείς και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις του Ινστιτούτου.

Ανώτερος Αναλυτής
(Senior Analyst)

Περί του συγγραφέα

Ο Νικόλαος Στέλγιας γεννήθηκε το 1982 στην Κωνσταντινούπολη. Από το 2000 μέχρι και το 2011 ο Στέλγιας σπούδασε στην Αθήνα. Το 2011 ολοκλήρωσε το διδακτορικό του με θέμα τα τουρκικά πολιτικά κόμματα κατά την περίοδο 1918-1938. Από το τέλος της διατριβής του μέχρι σήμερα, ο Δρ. Στέλγιας εστίασε στην σύγχρονη Τουρκία, στο Κουρδικό και στο Κυπριακό Ζήτημα. Βιβλία και μελέτες του Δρ. Στέλγια έχουν εκδοθεί στην Τουρκία, στην Κύπρο και στο εξωτερικό. Το 2020 κυκλοφόρησε η νέα μελέτη του Δρ. Στέλγια με τίτλο «The Ailing Turkish Democracy» από τις εκδόσεις Cambridge Scholars Publishing. Ο Δρ. Στέλγιας εκτός από την επιστημονική του ιδιότητα, ασχολείται και με την δημοσιογραφία.

Ο απόηχος των επαφών Ολγκίν και οι τάσεις εντός της τουρκοκυπριακής κοινότητας

Στις αρχές του Μαΐου του 2024 η Ειδική Αποσταλμένη του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ Μαρία Άνγκελα Ολγκίν Κουεγιάρ πραγματοποίησε ένα νέο κύκλο επαφών στη Κύπρο. Η διπλωμάτης του ΟΗΕ συναντήθηκε με τους ηγέτες και αποσταλμένους των δυο κοινοτήτων. Οι νέες επαφές της κ. Ολγκίν στα κατεχόμενα εδάφη της Κύπρου έφεραν για μια ακόμη φορά στο προσκήνιο το μεγάλο πολιτικό ρήγμα που υφίσταται στο Κυπριακό ζήτημα. Το μέτωπο της Άγκυρας και της τουρκοκυπριακής ηγεσίας υπό τον Ερσίν Τατάρ επιμένουν στην κατοχύρωση της αρχής της κυριαρχικής ισότητας ως απαραίτητη προϋπόθεση για την επανέναρξη των συνομιλιών. Οι τουρκοκυπριακές δυνάμεις της λύσης, κυρίως οι συνιστώσες της τ/κ Αριστεράς, απορρίπτουν αυτή τη θέση και υπογραμμίζουν τη σημασία μιας χρονικά προκαθορισμένης, σύντομης διαπραγματευτικής διαδικασίας με στόχο της επίτευξη λύσης στη βάση της διζωνικής, δικοινοτικής ομοσπονδίας.

Στον απόηχο της νέας συνάντησής του με τη κ. Ολγκίν, ο ηγέτης της τουρκοκυπριακής κοινότητας, Ερσίν Τατάρ, επανέλαβε τις γνωστές του θέσεις για το Κυπριακό¹, οι οποίες μπορούν να συνοψιστούν σε τέσσερα βασικά σημεία. Πρώτον, ο Τατάρ ανέφερε ότι αρνήθηκε να καθίσει σε ένα τραπέζι διαπραγματεύσεων όπου οι Ελληνοκύπριοι θα αναγνωρίζονταν ως η Δημοκρατία της Κύπρου και οι Τουρκοκύπριοι ως μια κοινότητα:

«Δεν πρόκειται να καθίσω σε ένα τραπέζι όπου οι Ελληνοκύπριοι θα εκπροσωπούν μια δημοκρατία (ένα κράτος) και οι Τουρκοκύπριοι μια κοινότητα. Οι Ελληνοκύπριοι εκμεταλλεύονται την ιδιότητα του μέλους της Ε.Ε. και τη διεθνή αναγνώρισή τους, ακολουθώντας μια πολιτική φθοράς των Τουρκοκυπρίων μέσω απομόνωσης και εμπάργκο».

¹ “Tatar Evaluates Cyprus Issue on BRT,” BRTK, στο <https://brtk.net/tatar-evaluates-cyprus-issue-on-brt/?lang=en> (πρόσβαση 21 Μαΐου 2024).

Δεύτερον, ο Τατάρ για μια ακόμη φορά απέρριψε δημοσίως την ομοσπονδιακή λύση και ανέφερε ότι υπό την ηγεσία του οι Τουρκοκύπριοι και η Τουρκία δεν πρόκειται να υποχωρήσουν από τη «λύση των δυο κρατών». Τρίτον, με βάση το παραπάνω σκεπτικό, ο Τουρκοκύπριος ηγέτης άσκησε δημόσια κριτική στην κ. Ολγκίν με το πρόσχημα ότι επιμένει την άμεση επανέναρξη των συνομιλιών με τελικό σταθμό τη διζωνική ομοσπονδιακή λύση. Σύμφωνα με τον ίδιο, η κ. Ολγκίν υπερέβη την εντολή της επιχειρώντας να επιβάλει στους δυο ηγέτες μια νέα τριμερή συνάντηση:

«Είναι καθήκον της Ολγκίν να διερευνήσει αν υπάρχει κοινό έδαφος. Είναι ήδη σαφές ότι δεν υπάρχει. Η Ολγκίν υπερέβη την εντολή της και συνάντησε μικρές αντιπολιτευόμενες ομάδες που αμφισβητούν τη νομιμότητά του ως εκλεγμένου προέδρου των Τουρκοκυπρίων».²

Τέλος, ο Τ/κ ηγέτης έθεσε όρους για την επανέναρξη των συνομιλιών. Εξέφρασε την προθυμία του να ξεκινήσει νέες διαπραγματεύσεις μόνο εάν ο ΟΗΕ αναλάβει πρωτοβουλία για την άρση των εμποδίων στις απευθείας πτήσεις, στο απευθείας εμπόριο και στις απευθείας επαφές. Ακόμη, δήλωσε ότι οι συνομιλίες μπορούν να ξεκινήσουν μόνο εφόσον αναγνωριστεί η κυρίαρχη ισότητα των Τουρκοκυπρίων:

«Επιτρέψτε μου να ξεκαθαρίσω κάτι. Το Κυπριακό πρόβλημα, το οποίο υπάρχει εδώ και 60 χρόνια, δεν είναι κάτι που μπορεί να λύσει η Ολγκίν με ένα "μαγικό ραβδί". Οι Τουρκοκύπριοι έχουν το ίδιο δικαίωμα αυτοδιοίκησης με τους Ελληνοκύπριους. Η Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου (ΤΔΒΚ) μπορεί να μην αναγνωρίζεται διεθνώς, αλλά οι Τουρκοκύπριοι έχουν το δικό τους κράτος με τους δικούς τους θεσμούς. Οι Τουρκοκύπριοι, ως ιδρυτικοί εταίροι της Κυπριακής Δημοκρατίας του 1960, έχουν εγγενή δικαιώματα και έτσι πρέπει να αναγνωριστεί η κυριαρχική ισότητα και το ισότιμο διεθνές καθεστώς τους. Οι συνομιλίες μπορούν να αρχίσουν μόνο με δύο κράτη να

κάθονται στο τραπέζι. Η κυριαρχική ισότητα του τουρκοκυπριακού λαού πρέπει να αναγνωριστεί πριν αρχίσουν οι όποιες συνομιλίες».

 Οι συνομιλίες μπορούν να αρχίσουν μόνο με δύο κράτη να κάθονται στο τραπέζι. Η κυριαρχική ισότητα του τουρκοκυπριακού λαού πρέπει να αναγνωριστεί πριν αρχίσουν οι όποιες συνομιλίες

Στις αρχές του Μαΐου του 2024, το τ/κ μέτωπο της διζωνικής, δικοινοτικής λύσης (ΔΔΟ) εξαπέλυσε μετωπική επίθεση κατά των προαναφερόμενων θέσεων. Το κόμμα της τ/κ αξιωματικής αντιπολίτευσης, Ρεπουμπλικανικό Τουρκικό Κόμμα (ΡΤΚ), διαφώνησε με την άρνηση του Τατάρ να συμμετάσχει σε τριμερή συνάντηση. Σε σχετική γραπτή δήλωση, υπενθυμίζοντας το πλαίσιο της αποστολής της κ. Ολγκίν², το κόμμα υπογράμμισε ότι ο ΟΗΕ μπορεί να συμβάλει στην υπέρβαση των αδιεξόδων στο Κυπριακό. Στη συνέχεια, το ΡΤΚ κατηγόρησε την τ/κ ηγεσία ότι προσπαθεί να δικαιολογήσει τις αποτυχίες της επικρίνοντας άδικα τους αξιωματούχους του ΟΗΕ και προωθώντας μαξιμαλιστικές προτάσεις που δεν είναι αποδεκτές από το διεθνές δίκαιο. Επιπλέον, καταδίκασε τις κατηγορίες εναντίον της κ. Ολγκίν, χαρακτηρίζοντας τις ως «προκλήσεις» και τονίζοντας ότι αυτές οι κατηγορίες βλάπτουν την τ/κ κοινότητα. Στα πλαίσια, αυτής της προσέγγισης, το ΡΤΚ επανέλαβε τη δέσμευσή του για μια διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία με πολιτική ισότητα, υπογραμμίζοντας ότι η απομάκρυνση από αυτή τη βάση θα οδηγήσει σε συνέχιση του αδιεξόδου και των συνεπειών του. Την ίδια ώρα, το κόμμα επανέλαβε την πρόταση του για μια χρονικά προκαθορισμένη και σύντομη διαπραγματευτική διαδικασία:

«Υπάρχει ανάγκη για μια διαδικασία διαπραγμάτευσης που θα ολοκληρωθεί εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος, στα πλαίσια της οποίας η πολιτική ισότητα δεν θα αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης και θα διασφαλίζεται από την αρχή ότι δεν θα υπάρξει επιστροφή στο status quo

² “Çözüksüzlük çözümdür” anlayışının temsilcileri, kendi başarısızlıklarını BM yetkililerini suçlayarak haklı çıkarmaya çalışmaktadır!,” Cumhuriyetçi Türk Partisi, στο <https://cumhuriyetciturkpartisi.org/cozumsuzluk-cozumdur-anlayisinin-temsilcileri-kendi-basarisizliklarini-bm-yetkililerini-suclayarak-hakli-cikarmaya-calismaktadir/> (πρόσβαση 21 Μαΐου 2024).

σε περίπτωση αποτυχίας ως αποτέλεσμα της κωλυσιεργίας της ελληνοκυπριακής ηγεσίας. Επίσης, είναι αναγκαία μια καλά σχεδιασμένη μεθοδολογία».³

Υπάρχει ανάγκη για μια διαδικασία διαπραγμάτευσης που θα ολοκληρωθεί εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος, στα πλαίσια της οποίας η πολιτική ισότητα δεν θα αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης και θα διασφαλίζεται από την αρχή ότι δεν θα υπάρξει επιστροφή στο status quo σε περίπτωση αποτυχίας ως αποτέλεσμα της κωλυσιεργίας της ελληνοκυπριακής ηγεσίας

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με τον Γενικό Γραμματέα του ΡΤΚ, «δεν είναι ξεκάθαρο το τι επιδιώκει ο Τατάρ στο Κυπριακό»:

*«Δεν είναι σαφές τι θέλει ο κ. Τατάρ. Έχει κηρύξει πόλεμο στον κόσμο (στη διεθνή κοινότητα). Αυτό δεν θα μας οδηγήσει πουθενά. Ακολουθεί μια προσέγγιση χωρίς στρατηγική».*⁴

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι ένα άλλο μέλος του ΡΤΚ, ο πρώην διαπραγματευτής της τ/κ ηγεσίας, Οζντίλ Ναμί, ο οποίος συμφωνεί με τον προβληματισμό του κόμματός του για τη γραμμή που ακολουθεί η ηγεσία Τατάρ στο Κυπριακό, λίγο πριν τον νέο κύκλο επαφών της Ολγκίν με τις δυο κοινότητες, εξέπεμψε το μήνυμα ότι η τουρκοκυπριακή κοινότητα δεν έχει την πολυτέλεια να σπαταλά χρόνο και να

παραμένει εγκλωβισμένη στο υφιστάμενο στάτους κβο. Κατά την άποψη του, οι πλευρές πρέπει να συμφωνήσουν σε ένα χρονοδιάγραμμα και να ξεκινήσουν μια σύντομη διαπραγματευτική διαδικασία, κατά την οποία θα συζητηθούν τα τελευταία ανοιχτά κεφάλαια στο Κυπριακό. Στο τέλος αυτής

³ “‘Çözümsüzlük çözümdür’ anlayışının temsilcileri, kendi başarısızlıklarını BM yetkililerini suçlayarak haklı çıkarmaya çalışmaktadır!,” Cumhuriyetçi Türk Partisi, accessed May 21, 2024, <https://cumhuriyetciturkpartisi.org/cozumsuzluk-cozumdur-anlayisinin-temsilcileri-kendi-basarisizliklarini-bm-yetkililerini-suclayarak-hakli-cikarmaya-calismaktadir/>. (πρόσβαση 21 Μαΐου 2024).

⁴ “Akansoy: Çözüm mücadelesi, Kıbrıslı Türklerin varoluş kavgasıdır – Cumhuriyetçi Türk Partisi,” Cumhuriyetçi Türk Partisi, στο <https://cumhuriyetciturkpartisi.org/akansoy-cozum-mucadelesi-kibrisli-turklerin-varolus-kavgasidir/> (πρόσβαση 21 Μαΐου 2024).

της διαδικασίας, η τ/κ κοινότητα είτε θα ενταχθεί στη διεθνή κοινότητα διαμέσου της Ομόσπονδης Κύπρου είτε θα προχωρήσει μόνη της, υπό τη σκέπη του δικού της κράτους.⁵

Παρόμοιες θέσεις με το ΡΤΚ προβάλλουν και τα υπόλοιπα κόμματα της τουρκοκυπριακής Αριστεράς. Το δεύτερο μεγαλύτερο κόμμα της τ/κ Αριστεράς λόγω χάρη, το Κόμμα Κοινοτικής Δημοκρατίας (ΚΚΔ), λίγο μετά τη νέα συνάντηση Τατάρ-Ολγκίν, σε παρόμοιο ύφος υπογράμμισε ότι:

*«Η τουρκοκυπριακή κοινότητα επιθυμεί την ειρήνη και την ευημερία στο νησί μας, στην περιοχή μας και στον κόσμο. Σήμερα, η Τουρκία και η Ελλάδα ενισχύουν τις σχέσεις τους, εστιάζοντας όχι στα προβλήματα αλλά στα σημεία όπου υπάρχει περιθώριο συνεργασίας. Ο διακοινοτικός διάλογος και η συνεργασία είναι απαραίτητες για την αναζήτηση μιας δίκαιης λύσης στο Κυπριακό».*⁶

Σήμερα, η Τουρκία και η Ελλάδα ενισχύουν τις σχέσεις τους, εστιάζοντας όχι στα προβλήματα αλλά στα σημεία όπου υπάρχει περιθώριο συνεργασίας. Ο διακοινοτικός διάλογος και η συνεργασία είναι απαραίτητες για την αναζήτηση μιας δίκαιης λύσης στο Κυπριακό

Στο ίδιο μήκος κύματος, ο τέως ηγέτης της τουρκοκυπριακής κοινότητας Μουσταφά Ακιντζί ασκώντας κριτική στη γραμμή του Τατάρ επισήμανε ότι η πολιτική των δυο κρατών οδηγεί στην μετατροπή της τ/κ κοινότητας σε μια επαρχία της Τουρκίας:

«Για πολλά χρόνια, ο αείμνηστος πρόεδρος Ντενκτάς έκλεινε την πόρτα στη διαπραγμάτευση μέχρι να αναγνωριστεί η κυριαρχία μας. Ήθελε ο Κληρίδης και ο ΟΗΕ να αναγνωρίσουν επίσημα την ΤΔΒΚ, όπου ούτε καν η τουρκική ποδοσφαιρική ομοσπονδία δεν μπορεί να διοργανώσει έναν αγώνα. Τα

⁵ “Özdil Nami: İki devletli çözüme de federasyona da hazırız,” Kıbrıs Raporu, <https://www.kibrisraporu.com/ozdil-nami-cozum-onerisi-acikladi/>, 25 Απριλίου 2024.

⁶ “Mine Atlı: Toplumlararası diyalog ve iş birliği atanmış birine bırakılamaz,” KIBRIS POSTASI, https://www.kibrispostasi.com/c35-KIBRIS_HABERLERI/n518155-mine-atli-toplumlararası-diyalog-ve-is-birligi-atanmis-birine-birakilamaz (πρόσβαση 21 Μαΐου 2024).

χρόνια των μη διαπραγματεύσεων πέτυχαν μόνο ένα πράγμα: Η Κυπριακή Δημοκρατία, υπό ελληνοκυπριακή κυριαρχία, έγινε μέλος της Ε.Ε. εκ μέρους ολόκληρου του νησιού με βάση το διεθνές δίκαιο. Τα τελευταία τρία χρόνια, μια παλιά πολιτική 40 ετών παρουσιάζεται ως νέα. Η συνέχιση αυτής της πολιτικής εξυπηρετεί μόνο ένα πράγμα: την μετατροπή (των βόρειων εδαφών της Κύπρου) σε επαρχία (της Τουρκίας)».⁷

ο τέως ηγέτης της τουρκοκυπριακής κοινότητας Μουσταφά Ακιντζί ασκώντας κριτική στη γραμμή του Τατάρ επισήμανε ότι η πολιτική των δυο κρατών οδηγεί στην μετατροπή της τ/κ κοινότητας σε μια επαρχία της Τουρκίας

Σε προηγούμενη ανάλυσή μας είχαμε υπογραμμίσει ότι τόσο στους κόλπους της τουρκοκυπριακής Δεξιάς όσο και της Αριστεράς υπάρχουν διαφορετικές απόψεις σχετικά με το μοντέλο λύσης του Κυπριακού. Υπό την ηγεσία του πρώην Τουρκοκύπριου διαπραγματευτή, Κουντρέτ Όζερσαϊ λ.χ., το Κόμμα του Λαού (ΚΛ) επιμένει ότι οι δυο κοινότητες θα πρέπει να εστιάσουν σε πεδία συνεργασίας αντί να σπαταλούν πολύτιμο χρόνο για το μοντέλο λύσης. Με αυτό τον τρόπο, θα μπορούσε σταδιακά να οικοδομηθούν σχέσεις εμπιστοσύνης στις δικοινοτικές σχέσεις. Στα μέσα του 2024, το ΚΛ συνεχίζει να επαναλαμβάνει αυτή την άποψη. Την ίδια ώρα, και στους κόλπους της τ/κ Αριστεράς εξακολουθούν να ακούγονται διάφορες απόψεις σχετικά με το Κυπριακό (λ.χ. σε αντίθεση με το ΡΤΚ τα υπόλοιπα τ/κ κόμματα δεν επιμένουν στον καθορισμό ενός χρονοδιαγράμματος για το νέο κύκλο συνομιλιών).

Τα προαναφερόμενα μας οδηγούν σε ένα σημαντικό συμπέρασμα σχετικά με τη γενική εικόνα που επικρατεί στα μέσα του 2024 στη δεύτερη μεγαλύτερη κοινότητα της Κύπρου. Το στρατόπεδο της λύσης, αλλά και οι συνιστώσες της τουρκοκυπριακής Αριστεράς και μερίδα της τ/κ Δεξιάς, που διαχωρίζουν τις θέσεις τους από τις θέσεις της ηγεσίας Τατάρ, συμφωνούν στη σημασία της

⁷ “ΚΚΤC’yi Vilayet Mi Yapmak Istiyor?,” <http://www.seffafgazete.com/haberler/kibris/41843/kktcyi-vilayet-yapmak-mi-istiyor> (πρόσβαση 21 Μαΐου 2024).

επανεκκίνησης του διαλόγου στο Κυπριακό. Αυτό το μέτωπο θεωρεί ότι το μέλλον της τ/κ κοινότητας θα κριθεί από τη μορφή που θα έχει η μελλοντική, τελική συμφωνία των εμπλεκόμενων πλευρών και των δυο κοινοτήτων.

Παρά την πρόσφατη ήττα στις δημοτικές εκλογές της Τουρκίας, ο κυβερνητικός συνασπισμός του Ερντογάν επιμένει στην ίδια πολιτική γραμμή σε πολλά μέτωπα. Η τουρκική κυβέρνηση εξακολουθεί να παραγνωρίζει τις επιθυμίες μεγάλης μερίδας της τ/κ κοινότητας και να επιβάλλει το μοντέλο λύσης δύο κρατών. Σε στενή συνεργασία με την τουρκική κυβερνητική συμμαχία, η ηγεσία Τατάρ, στα πλαίσια των νέων επαφών με τον ΟΗΕ, τον Μάιο του 2024, απέφυγε τη νέα τριμερή συνάντηση και έφερε στο προσκήνιο νέες προϋποθέσεις για την επανέναρξη των συνομιλιών. Ο Τατάρ συνοψίζει αυτές τις προϋποθέσεις ως «3D (direct flights, direct trade, direct relations)». Ούτε λίγο ούτε πολύ, στηριζόμενος στην υποστήριξη της Άγκυρας, ο Τατάρ επιμένει στη αναβάθμιση της θέσης της τ/κ πλευράς στο διεθνές σκηνικό προτού οι πλευρές ξεκινήσουν να συζητούν το τελικό μοντέλο λύσης. Το σίγουρο είναι ότι στα μέσα του 2025, όταν οι Τουρκοκύπριοι θα κληθούν να αναδείξουν τον νέο ηγέτη τους, η αναμέτρηση αυτής της προσέγγισης Τατάρ, με το πρόταγμα του μετώπου της ΔΔΟ, οδηγεί σε μια εξαιρετικά κρίσιμη εκλογική αναμέτρηση.

Το σίγουρο είναι ότι στα μέσα του 2025, όταν οι Τουρκοκύπριοι θα κληθούν να αναδείξουν τον νέο ηγέτη τους, η αναμέτρηση αυτής της προσέγγισης Τατάρ, με το πρόταγμα του μετώπου της ΔΔΟ, οδηγεί σε μια εξαιρετικά κρίσιμη εκλογική αναμέτρηση.